

פניני הדרך היומי

לקט פנינים יקרים ונחמדים על סדר הדרך היומי

יבמות נה-סא | פרשת אמור | גליון מס' 122

דף נה. פ

צב ע"ב) דפליגי אי קידושין תופסין ביבמה וכן לקמן (צו ע"ב) דפליגי אי שומרת יבם הוי כאשת איש.

וסברת מחלוקתם היא מה שחקרו האחרונים בענין מצות יבום, אי הוא קנין חדש שקונה יבם את יבמתו, ומיתת הבעל התירה לגמרי, ורק מחמת זיקת יבמין נאסרה לשוק בלאו, וכשמיבם היבם קנאה, או דילמא דכשמת הבעל ואין לו בנים לא התירה המיתה לגמרי, ונשאר בה עדיין איסור אישות וקנינו דבעל, שמחמת זה זקוקה ליבם, וכשמייבם אותה היא אשתו מחמת קידושין דאחיו המת.

וזה היא מחלוקת רב ושמואל, דרב ס"ל כהצד השני דלא נפקע עדיין כל האישות וקנינו דהבעל, וע"כ ס"ל דאין קידושין תופסין ביבמה, דלא הוי כשאר חייבי לאוין, וכן ס"ל דשומרת יבם הוי כאשת איש, וכן ס"ל כאן דקנה היבם הכל. משא"כ שמואל ס"ל כהצד הראשון דקידושי הבעל נפקע לגמרי במיתתו, וקנין היבם הוא קנין חדש, וע"כ ס"ל דהשומרת יבם אינה כאשת איש וקידושין תופסין בה כשאר חייבי לאוין, וקנין היבם כאן אינה קונה רק לדברים האמורים בפרשה. ועיי"ש שהאריך בזה עיין שם.

אמר רבה אשת כהן שנאנסה בעלה לוקה עליה משום זונה-מפורסמת שיטת הרמב"ם (פי"ז מהל' איסו"ב הלכה א') דבכל חייבי לאוין אין לוקין עליהן בביאה לחוד רק עם קידושין. וחקר באמרי משה (סי' י' בהגה) אי היינו משום דלא אסרה התורה רק ביאה בדרך נישואין, ולא ביאה דרך זנות, אבל עיקר האיסור הוא משום הביאה, או דלא אסרה תורה חייבי לאוין רק כשקידש באיסור ובא עליה באיסור, אבל על קידושין גרידא וביאה גרידא לא לקי.

והביא מהגרעק"א בתשו' (ח"א סי' רי"ג) להוכיח כצד הראשון, מהא דאמרינן הכא דאשת כהן שנאנסה בעלה לוקה עליה משום זונה, והרי הכא הוי הקידושין בהיתר, ואעפ"כ בעלה לוקה עליה אחרי שנאנסה, ומוכח דהטעם דבעי קידושין כדי שהביאה יהי' באופן נישואין, ולא באופן זנות גרידא. דאם נימא דבעי קידושין כדי שגם הקידושין יהי' באיסור, והא הכא הקידושין היה בהיתר ומ"מ לוקה עליה. וע"ש באמרי משה מה שהאריך בזה.

אלמא באונס לא קרינן בה זונה- בשו"ת הרשב"א (ח"א סי' אלף רל"א) כתב דלפי דברי רבה כאן אין זה דוקא באשת

דחייבי לאוין בכהונה מנלן אתיא קיחה קיחה- המקנה בקונטרס אחרון (סכ"ו) כתב דבלאו של פנוי הבא על פנויה מלא תהיה קדשה אינו חייב בהעראה כיון דלית ביה ילפותא, וכ"ש לפי מש"כ הרמב"ם (נערה פ"ב הי"ז) בטעמו של לאו זה משום דגורם שמלא הארץ זימה ואח נושא אחותו ע"ש, וזה לא שייך רק בגמר ביאה שראויה להתעבר ממנה.

ולילף מדודתו, מה דודתו מן האב ולא מן האם אף כאן מן האב ולא מן האם, מסתברא [שאחות אשתו] הוה ליה למילף, שכן קרובי עצמו מקרובי עצמו- והסביר הרש"ש יש לפרש על פי הכתוב 'עצם מעצמי' (בראשית ז' כג), כלומר אחות אשתו נחשבת לקרובי עצמו, כי איש ואשה נחשבים כעצם מעצמו, ואחותה של אשתו היא "חצי בשרה", כמו שאמר אהרן למושה בדבר מרים, ולכן אדם עם אחות אשתו נחשב כעצם מעצמו, לעומת דודתו שאדם עם אביו ועם אשת אח אביו, אין להם קורבה כזו גדולה.

דף נה. פ

אמר שמואל העראה זו נשיקה וכו'- מעשה היה בזמן החתם סופר זצ"ל באשה שטענה שאנשים טימאו אותה ואח"כ אמרה שרק שכבו עמה בקירוב בשר אבל לא הכניסו אבר, וכתב החתם סופר (שו"ת אהע"ז ח"א סי' עח) שדבריה אינן חזרה אלא פירוש לדבריה הראשונים, דבלשון בני אדם שם זה נקרא טימא אותה, ובפרט שעכ"פ הוי נשיקת אבר באותו מקום, והרי בגמרא כאן חזינן דלשמואל נשיקת אבר הוי העראה, וא"כ למה לא יטעו בני אדם לקרוא לדבר זה בשם טומאה, וע"כ כאשר היא אח"כ אומרת שלא הכניסו אחר אינה חוזרת מדבריה אלא מפרשת דבריה, ובמפרשת דבריה לא צריכה אמלתא כלל כדקיי"ל (ב"ב לא ע"א) גבי חוזר וטוען עיין שם.

דף נו. פ

רב אמר קנה לכל ושמואל אמר לא קנה אלא לדברים האמורים בפרשה וכו'- כתב הכלי חמדה בפרשת כי תצא (אות יג אות קטן א) דרב ושמואל כאן הם לשיטתיהו לקמן

איש אלא כן הוא בכל פסולי כהונה שבא עליה באונס, לא נעשית זונה.

ותמה המל"מ (הל' איסורי ביאה פי"ח ה"ב) דהא פשטות דברי רבה איירי רק לענין אשת איש, דלא נבעלה לפסול לה, רק מחמת איסור אשת איש, דהרי לבעלה ישראל היא מותרת, לכן ס"ל לרבה דלא נעשית זונה, אבל לגבי שאר פסולין ל"ש נבעלה ברצון ל"ש נבעלה באונס אסור.

והביא רא"י לזה מהא דתנן בכתובות (י"ד ע"ב) מעשה בתינוקת שירדה למלאת מים מן העין ונאנסה, אריו"ח בן נורי אם רוב אנשי העיר משיאין לכהונה כשרה. אלמא דאם אנשי העיר פסולים לכהונה נפסלה, ואף על גב שנאנסה.

ועוד הביא רא"י ממה דאמרינן לקמן (ס' ע"א) דאנוסת חבירו הולד הוא חלל, לר"א דס"ל פנוי הבא על הפנוי עשאה זונה, וכיון שהיא זונה הולד נעשה חלל, הרי הדברים ברורים ומוכיחים שאע"פ שנאנסה, מ"מ נעשית זונה ונפסלה לכהונה, וא"כ ה"ה לדידן אם בא עלי פסולי כהונה באונס נפסלה, וסיים ע"ז המשנל"מ "וזו נ"ל רא"י שאין עלי תשובה, ודברי הרשב"א צריכין אצלי תלמוד".

הגרעק"א בהגהותיו על המל"מ שם כתב ליישב קושיתו האחרונה, די"ל דהך מ"ד בדף ס' ע"א ס"ל כלישנא קמא דרבה הכא דבאונס הו"ל זונה. וע"ש עוד שהאריך בישוב זה.

דף נו. נ.

איתמר אביי אמר הואיל ומאכילה בלא ידעה, רבא אמר הואיל ומאכילה בעבדיו וכו' - כותב הגאון ר' יוסף ענגיל זצ"ל בבית האוצר (כלל קסח): מוכח קצת לכאורה דבזה פליגי אביי ורבא, דרבא ס"ל דגם אכילת האשה מפאת קנין כעבד וע"כ שפיר מהני מה שיש לו להאכיל בעבדיו כו' גם לגבי האשה וכמובן, משא"כ אביי ס"ל דהאכלתו את האשה הוא בתורת אישות ואילו האכלתו את העבד הרי הוא בתורת עבדות היינו מפאת היותו קניינן כבהמתו, וע"כ אין האכלתו את העבד מועיל כלל לענין האשה, כיון שאין האשה אוכלת מכח זה כלל רק מכח אישות ובכח אישות הרי לא מצינו לו שיאכיל במקום אחר, וזהו שאמר אביי קנין דאישות מקנין דאישות ילפי ולא ילפי קנין דאישות מקנין דעבדים ודו"ק היטב ובאתי רק להעיר.

בעא מיניי וכו' פצוע דכא כהן וכו' - הגאון בעל צפנת פענח זצ"ל על הרמב"ם (פ"ד דיבום וחליצה הלכה כ') כותב דדעת רבי ביזמא (פ"ו ע"א) דס"ל דעיצומו של יום מכפר אפי' לאינו שבים, אינה מכוונת, אלא כלפי עבירות של כל ימות השנה, ברם אלו עבירות, שענשן כרת, הנובעת מעצם קדושת יום הכיפורים כגון עשיית מלאכה ביום הזה או ביטול מצות עינוי הנפש ביום צום זה, ודאי שאין יוהכ"פ מכפר עליו בלא תשובה, שאם לא כן, כרת שכתבה תורה לגבי שתי עבירות אלה אינה במציאות כלל, שהרי עצם היום מכפר על העברין, ולפיכך מסיק רבא (שבועות יג, א) "מודה אני בכרת דיומא", שאינו מכפר עד שישוב.

ומביא עוד שם הוכחה לזה, עפ"י הכלל: "אין קטיגור נעשה סניגור" שאם קדושת יוהכ"פ מחייבת את העינוי ואוסרת

את המלאכה ביום זה, איך אפשר שאותה המעלה תפטור אותו מהעונש אם יחלל ויפגום בקדושתו לומר שעצם היום מכפר עליו, למרות שבעט בסגולתו המיוחדת לו.

אף הוא מדגים הגדרה זו מכמה מקומות בש"ס ביבמות עו, א אמרו: פצוע דכא כהן מותר בגיורת, לפי שאינו בקדושתו, ואילו כהן בעל מום נשאר בקדושתו, ואסור בגרושה וכן בתו דינה כבת כהן כשר, כמבואר בסנהדרין נא, ב. וכן בהוריות יב, ב שנינו כהן גדול שעבר מחמת מומו מצווה הוא על הבתולה - הרי שנשאר בקדושתו, ועל כרחק ההבדל הוא בהנחה הנ"ל, שחסרון מום הוא פיסול מיוחד לגבי כהונה מחמת קדושתה, כי בישראל אין המום פוסל כלל. ואיך יתכן, שהמעלה המיוחדת בכהונה, תיהפך לחסרון להורידו מקדושתו בגללה, ואילו פיסול פצוע דכא אינו פיסול אפיני לגבי כהונה דוקא, אלא כללי הוא ביחס לכל ישראל, שהרי גם ישראל פצוע דכא אסור לישא ישראל, ולפיכך כהן פצוע דכא אינו עוד בקדושתו בגלל חסרון זה, שאינו נובע דוקא מכהונתו. עכ"ד.

דף נט. נ.

ת"ר אלמנה לא יקה בין אלמנה מן האירוסין בין אלמנה מן הנשואין פשיטא, מהו דתימא לילף אלמנה אלמנה מתמר כו' ואימא ה"נ דומיא דגרושה מה גרושה בין מן האירוסין בין מן הנשואין כו' - בתוס' (ד"ה דומיא) הקשו: וא"ת אדרבה נימא גרושה דומיא דאלמנה, דוקא מן הנשואין כדילפינן מתמר. וי"ל דלקולא ולחומרא לחומרא מקשינן.

הגאון ר' יוסף ענגיל בספרו אתון דאורייתא (כלל י"ח) האריך הרבה בענין לקולא ולחומרא לחומרא מקשינן, אי הוה מטעם ספק או דהוה מטעם ודאי. ואחד מראיותיו הוא מהא דאמרינן הכא דכהן גדול אסור באלמנה מן האירוסין מטעם דמקשינן לגרושה ולא לתמר דלקולא ולחומרא ולחומרא מקשינן, והרי לא אשתמיט מ"ד למימר דאם יבא כה"ג על אלמנה מן האירוסין לא ילקה עלי' מחמת דהוה ספק, אלמא דלקולא ולחומרא לחומרא מקשינן מדה הוא בתורה, ולא מטעם ספק, דאילו הי' רק מחמת חומרא מספק, אמנם הי' אסור אבל לא הי' לוקה עלי' מחמת ספק.

ועיי"ש עוד שהביא הא דאיתא לעיל כ' ע"ב דאלמנה לכה"ג מה"ת מתייבמת דעשה דוחה לא תעשה, אלא מדרבנן אינה מתייבמת גזירה ביאה ראשונה אטו ביאה שני, ואם נימא דאלמנה מן האירוסין אינה אסורה רק מחמת ספק, א"כ הו"ל דאלמנה מן האירוסין תתייבם דהו"ל ספק דרבנן ולקולא, דגם ביאה שני' אינה אסורה רק מחמת ספק ול"ש גבי גזירה דביאה ראשונה, ומוכרח דלקולא ולחומרא לחומרא מקשינן אינו מחמת ספק, אלא מדה היא בתורה ומחמת ודאי אסורה היא.

ת"ר אלמנה לא יקה בין אלמנה מן האירוסין בין אלמנה מן הנשואין פשיטא מהו דתימא לילף אלמנה אלמנה מתמר וכו' - הפרי מגדים (סוף הל' תערובות כללי איסור חל על איסור) תמה דאיך ס"ד דאיסור אלמנה לכה"ג הוא רק מן

הנשואין, והא מן הנשואין בלא"ה אסורה מצד איסור בעולה לכה"ג, ואין איסור חל על איסור.

ותירץ דנפק"מ ליבום לדעת הרשב"א דעשה דוחה איסור עשה, אבל מכיון דיש איסור נוסף של אלמנה תו לא נדחה. ולדעת תוס' (לעיל כב) דס"ל דאין עשה דוחה איסור עשה, כתב הפמ"ג דצ"ל דס"ל להתוס' דהיות דהיא אסורה בלא"ה מצד איסור אשת איש, לא חל עליה איסור בעולה לכה"ג כלל, ונמצא דכשמת בעלה הראשון חלין עליה איסור בעולה ואיסור אלמנה כאחד.

דף נט: ס

ת"ר אנוסת עצמו ומפותת עצמו כו' ואלא הא דקתני אם נשא נשוי א"ר אחא בר יעקב שאין משלם קנס במפותת- במל"מ (הל' נערה בתולה פ"א ה"ג) הביא הא דאיתא בכתובות (ל"ט עא) דליכא דין קנס במפתתה רק אם אינו כונסה, אבל אם כנס אותה ליכא דין קנס, ובוה עדיף מאונס שמשלם מיד.

וחקר המשנל"מ אם פיתה אשה הפסולה לו ועבר וכנסה. מי אמרינן כיון דאסור לו לכנוס אותה הרי התחייב מיד בקנס, ולא יועיל מה שאחר כך כנס אותה, או אם כנס פטור אף שאסור הי' לו לכנוס.

וכתב דיש לפשוט ד"ז מהא דאמרינן הכא דאם כנס הכהן גדול בעולה ה"ז מגרשה ואינו משלם קנס כיון שכנסה, הרי דאף דכנס באיסור הרי הוא נפטר מקנס.

אלא שתמה למה אשמעינן ברייתא דין זה רק בבעולה לכהן גדול, ולא בשאר איסורים, ותירץ דנקטי' אליבא דכו"ע, דגם אליבא דרבי עקיבא דאין קידושין תופסין בחייבי לאוין, אבל בבעולה לכה"ג קידושין תופסין (כדאיתא בקידושין דף ס"ח), אבל באותן פסולין שאין קידושין תופסין בהם, בודאי גם אם כנס חייב בקנס.

ועיין עוד מה שהאריך באור שמח (הל' נערה בתולה שם) ותל"י ל"י במחלוקת תנאי בכתובות.

דף ס. ס

בוגרת וכו' לא ישא ואם נשא נשוי אלמא סופה להיות בוגרת תחתיו וכו'- וצ"ב מדוע סברא זו מועילה רק לענין דאינו חייב להוציא ולא להתירה לכתחילה. ובזכר יצחק (סי' ס"ה) יצא לחדש, דבאמת בדין בעולה לכה"ג יש ב' דינים, חדא לאו הבא מכלל עשה לישא בתולה ולא בעולה, ועוד יש עליו מצות עשה לישא בתולה, ולפי"ז ביאר, דלענין בוגרת אין איסור עשה דבעולה אלא מצות עשה לישא בתולה, ולכך לכתחילה אסור לישא בוגרת, אבל בדיעבד אם נשא נשוי דכבר נתבטל העשה, אבל בבעולת אחרים איכא נמי איסור עשה בכל ביאה וביאה וחייב להוציאה, ופליגי רב הונא ורב אשי בסוגיין אם בעולת עצמו דמי לבוגרת או לבעולת אחרים.

והנה איתא לעיל (כ א) דאלמנה מן הנישואין אינה מתייבמת לכה"ג דאין עשה דוחה ל"ת ועשה, והקשה

בקובץ הערות (סי' ח' סקי"ג) דברשב"א כתובות מ. מבואר דלענין דחיה איסור עשה דינו כל"ת, והרי מבואר בתוס' לעיל ג: דעשה דוחה ב' לאוין. אולם להנ"ל י"ל דכוננת הגמ' דמלבד איסור עשה איכא נמי מ"ע לישא בתולה ולכך אין עשה דיבום דוחה.

דף ס: ס

העבירות לפני הציץ כל שפניה מוריקות בידע שהיא ראויה להבעל- במשך חכמה (שמות נ"ח ל"ז) מבאר הקרא "ועשית ציץ זהב טהור, ופתחת עליו פתוחי חותם - קודש לד'" שמה שנאמר קודש לד' לא קאי אהציץ, שאין הציץ קדוש יותר משאר בגדי כהונה, אלא קאי אפתוחי חותם, והיינו שבאבני האפוד נאמר (שם ט' - י"א) ולקחת את שתי אבני שהם ופתחת עליהם שמות בני ישראל וגו' מעשה חרש אבן פיתוחי חותם וגו'. וכן באבני החושן נאמר (שם כ"א) והאבנים תהיין על שמות בני ישראל וגו', פתוחי חותם וגו'. ועל אותם שמות בני ישראל נאמר על הציץ שהם קודש לד', וכמו שנאמר בבני ישראל (ירמי' ב' ג) קודש ישראל לד' ראשית תבואתה, שאבני החושן ואבני האפוד והציץ הם חטיבה אחת.

וביאר שזהו הטעם כאן שהעבירו בנות מדין לפני הציץ, וכל שהיא ראוי לבעל פני מוריקות, שמכיון שהציץ מעיד שבני ישראל הם - קודש לד', ובנות מדין פגמו באותו קדושה כשהחטיאו את בני ישראל בדבר פעור, לכן הם נפרעו עכשיו ע"י הציץ.

דף סא. ס

קברי עכו"ם אינן מטמאין באהל שנא' וכו' אתם קרויין אדם ואין העכו"ם קרויין אדם- הערוך לנר (לקמן סג א) תמה דא"כ נימא דגם מי שאין לו אשה או שאין לו קרקע לא יטמא באהל, דהא לקמן (סג א) אמרינן כל אדם שאין לו אשה אינו אדם, וכן כל שאין לו קרקע אינו אדם.

הבית האוצר (כלל ט') תירץ דשאני עכו"ם שא"א לו להיות אדם, ואם יתגייר כקטן שנולד דמי, וגופה אחריו הוא, אבל ישראל שיכול לעשות אדם ע"י שישא אשה או שיקנה קרקע לא אימעיט מאדם.

קברי עובדי מוכבים אינן מטמאין באהל וכו'- כתב החתם סופר בתשובה (יו"ד סי' שלו) הטעם הדבר דקברי עכו"ם אינן מטמאין באהל, די"ל דהא דהחמירה התורה בטומאת אדם זה כדי שלא יבואו ליהנות ממנו, וכעין דאי' בנדה (נה ע"א) שהחמירו רבנן בטומאת אדם כדי שלא יבא אדם לעשות מעור אביו ואמו שטיחין, ה"ה י"ל בטומאת בשר אדם דהוי דאורייתא דע"כ החמירה תורה כדי שלא יבואו ליהנות ממנו, והיות ובשר עכו"ם שמת מותר בהנאה ע"כ שפיר לא החמירה תורה בזה ואינו מטמא באוהל.

והא דבשר מת ישראל אסור בהנאה ובשר מת עכו"ם מותר בהנאה, י"ל משום דכל העכו"ם חושבים דכאשר הנשמה נפרדת מהגוף נשאר הגוף בלי שום לחלוחית רוחניות, וע"כ קורין לגוף פגר, וע"כ מנתחים הם את הגוף ולא חוששים

לביאנה, מ"מ לענין נישואי כהן יש לנו למיחש שמא לא הגיעה עדיין לפלגות ראובן ולא תוכל לעמוד על עצמה.

ובשלמא בישראל אמרינן דממה נפשך, אם הגיעה לפלגות ראובן חקרי לב ותוכל לעמוד על עצמה א"כ לא נחושי שתתפתה, ואם לא הגיעה עדיין לשיעור זה א"כ פיתוי קטנה הוי אונס, משא"כ בכהן שאנוסה אסורה לו, חיישינן שמא לא הגיעה עדיין לשיעור שיכולה לעמוד על עצמה ואף דהוי אונס אסורה.

ולפי"ז מאי דאמרינן בגמרא פיתוי קטנה אונס הוא, אין הכוונה כל קטנה, אלא הכוונה פיתוי הבא מחמת קטנות שלא הגיעה לכלל לשמור את עצמה הוי אונס, ולפיתוי שאינה מחמת קטנות אלא הגיעה לכלל דעת הרי לא חיישינן כלל, דיכולה לשמור את עצמה שלא להתפתות, וכמו דביחוד יכולה לשמור את עצמה ואחרים וכנ"ל.

לא יבטל אדם מפ"ו אלא א"כ יש לו כו' וב"ה אומרים זכר ונקבה כו' - בשו"ת אבני נור (אה"ע סי' א') הביא ממחור הגאון מהר"י מקוטנא שהמהרי"ט לא היה לו מאשתו רק זכרים ולא נשא אחרת על אשתו, אף שהי' מהספרדים שלא קיבלו עליהם חרם דרבינו גרשום, משום שסמך על הירושלמי (דף ס"ז ע"ב) דאף לב"ה יוצא בשני בנים. ולב"ש אפילו זכר ונקבה.

וכתב ע"ז האבני נור דטעמו של מהרי"ט י"ל דאיתא בזוה"ק (ח"ג קמ"ח ע"א) עה"פ של נעליך מעל רגליך, דאז צוה הקדוש ברוך הוא למשה לפרוש מאשתו, ושאל מיכאל מקב"ה דא"כ נסתר מצות פ"ו, והשיב לו הקדוש ברוך הוא דכבר קיים פ"ו, והיינו שהיו לו שני זכרים גרשם ואליעזר ע"כ. הרי דבזוה"ק מבואר כהירושלמי דסגי בשני זכרים. ועל זה סמך המהרי"ט. וחכמי התלמוד לא ידעו מזה כמו דאיתא בזוה"ק פ' פנחס דהבבליים לא ידעו הסודות דגנוחי גניה וילולי יליל לכן חשבו שתרועה ושברים מחמת ספק היא, אבל באמת תרווייהו צריכו.

והגם דתורה לא בשמים היא, היינו רק כשהקב"ה אומר הלכה כך וכך, אבל כשנביא רואה עובדא ממעשה של הקדוש ברוך הוא לא הוי בכלל זה, ע"ש עוד.

לביאנה, וע"כ מותר הגוף בהנאה, ואין עכו"ם קרויים אדם במוותם לפי דעתם ואמונתם.

אך בני ישראל מאמינים שגם כאשר אדם ימות באוהל נקרא אדם ולא פגר, כי גם בגופו שהיה נרתיק לנשמה נשאר בו לחלוות קדושה ונוהגים בו כבוד, ועל גופו שמת עדיין אומרים כי קללת אלקים תלוי ועיי"ש ברמב"ן, ועל כן אסור בהנאה, וממילא גם מטמא וכנ"ל.

ועיי"ש שמוסיף לבאר דהיינו טעמא דישראל מטמא באהל, דגם אחרי מיתתו מהך טעמא נקרא אדם, דגם גופו מכובד ועומד. משא"כ הגוים שמבלים מתיהם. לכן לא נופל עליהם שם אדם אחר מיתתם ומשו"ה אינם מטמאים באהל עיין שם עוד.

שומרת יבם שנפלה לפני כהן הדיוט ונתמנה להיות כה"ג אף על פי שעשה בה מאמר הרי זה לא יכנס - המרחשת (ח"ב סט"ז) תמה דאמאי לא נתיר לו לייבמה מדין הואיל ואשתרי איסור אשת אח הותר נמי איסור אלמנה לכה"ג שחל לאחר שהותר וכדאיתא לעיל בפ"ק (ח א). ובזה לא שייך למיגזר ביאה ראשונה אטו ביאה דגם בביאה שניה שייך התירא דהואיל ואשתרי אשתרי.

וכתב המרחשת דמוכרחין אנו דמה דאמרינן בזה לא יכנס אינו אלא מדרבנן, דגזרינן נפלה לפני כהן הדיוט ונתמנה להיות כה"ג אטו נפלה לפני כה"ג, דלא שייך אז להתירה מדין הואיל ואשתרי מאחר דהאיסור קיים כבר בשעת ההיתר הראשון, וכיו"ב גזרינן לעיל (כ ב) אלמנה מן האירוסין אטו אלמנה מן הנשואין. ועיקר הקושיא כבר כתובה בבית מאיר (אה"ע"ז סי' קע"ד ס"א), וכתב דאין התירא של הואיל ואשתרי רק במקום מצוה והיינו רק בביאה ראשונה ושפיר גזרינן אטו ביאה שניה. וע"ע באחיעזר (ח"א ס"ד) ובזרע אברהם (סמ"ז) מש"כ בזה.

דף סא: סו

אלא אמר רבא לעולם בכהן הדיוט וחיישינן שמא תתפתה עליו, א"ה ישראל נמי, פתוי קטנה אונס הוא ואונס בישראל מישראל שרי - כתב בשו"ת חתם סופר (יו"ד סי' קמד ד"ה וראיתי [הראשון]) דיש לתמוה בגוף הדין דאמרינן פתוי קטנה אונס הוא, והלא חזינן לגבי איסור יחוד עם נשים, שאם יש שם קטנה היודעת טעם ביאה ואינה מוסרת עצמה לביאה מותר להתייחד עם הגדולה, וכ' הב"ח באה"ע"ז (סי' כב) משום דלרצון דידה ליכא למיחש שלא תשמע לו שאינה מוסרת עצמו לביאה, וא"כ אמאי פיתוי קטנה אונס הוא, והלא חזינן שאם תרצה לשמור עצמה יכולה לשמור עצמה ואחרים עמה. דהרי כשהיא פנויה אמרינן שמעמדת על עצמה ואינה מוסרת עצמה לביאה ואין אדם יכול לפתותה ולהעבירה על דעתה, וא"כ השתא נמי שנשאת וטעמה טעם ביאה ונתפתית גם לאחרני, אינו אונס אלא מרצונה כמו פיתוי גדולה ממש.

ותירץ דנהי דלענין יחוד הקילו ונתנו תורת כל אחד בידו לשער אם הגיעה הקטנה לשיעור שאינה מוסרת עצמה

גליון זה יוצא לאור ע"י שיעור הדף היומי בביהמ"ד אהל תורה רח' הרב יוסף קארו 4 ביתר.

מידי ערב נמסר שיעור בצורה רהוטה ובהירה בשעה 7.00 בערב

ניתן לשמוע את השיעורים בקול הלשון במס' 03-6171111 להקיש *7 ואז קוד 966339 שלוחה 6

ניתן לקבל גליון זה ע"י בקשה למייל:

K0504166339@gmail.com